

1 Sisäisen tarkastuksen tarkoitus, tehtävät ja asema

1.1 (01.01.2007) Sisäinen tarkastus selvittää Tekesin johdolle objektiivisesti ja riippumattomasti Tekesin päämäärien saavuttamisen ja tilivelvollisuuksien kannalta olennaisten hallinto- ja valvontajärjestelyjen asianmukaisuuden ja tukee niiden kehittämistä ja tavoitteiden saavuttamista sekä osallistuu sisäistä valvontaa koskevan lausuman tai vakuutuksen valmisteluun silloin kun säädökset edellyttävät Tekesiltä tällaisen lausuman tai vakuutuksen antamista. Lisäksi sisäinen tarkastus suorittaa johdon tehtäväksi antamat arviointi-, varmistus-, tarkastus- ja konsultointitehtävät ja sisäiselle tarkastukselle soveltuvat valvontatehtävät, jotka aiheutuvat Euroopan Unionin rahoitustuen käytöstä ja Euroopan unionin tukijärjestelmien toimeenpanosta Tekesissä.

1.2 (01.01.2007) Jos sisäisen tarkastuksen riippumattomuus ja objektiivisuus eivät toteudu sen suorittamissa tehtävissä kohdissa 2.1 ja 2.1a mainittujen säädösten, ohjeiden, määräysten ja standardien mukaisesti, tämä ilmaistaan selvästi ja viivytyksettä niille, joiden päätöksiin tarkastuksen tuottamalla tiedolla on kulloinkin ensisijaisesti tarkoitus vaikuttaa ja aina tarkastusraportoinnissa.

1.3 Sisäisen tarkastuksen organisatorisesta asemasta määrätään Tekesin työjärjestyksessä.

2 Sisäisen tarkastuksen standardit ja eettiset säännöt

2.1 (01.01.2007) Sisäisessä tarkastuksessa noudatetaan kansainvälisesti hyväksytyjä sisäisen tarkastuksen eettisiä sääntöjä, sisäisen tarkastuksen ammattistandardeja ja tarvittaessa muitakin suoritettavaa tehtävää koskevia vaatimuksia. Tietojärjestelmätarkastuksiin sovelletaan lisäksi soveltuvin osin Information Systems Audit and Control Association'n (ISACA) eettisiä sääntöjä ja ammattistandardeja, ellei kohdassa 4 mainitusta toimintasuunnitelmasta muuta johdu.

2.1a (01.01.2007) Sisäiselle tarkastukselle mahdollisesti tulevilla tilintarkastusluonteisissa tehtävissä (tilintarkastustehtävät) noudatetaan tehtävää koskevia säädöksiä, ohjeita ja määräyksiä.

2.2 (01.01.2007) Edellä mainitut tarkastustyön vaatimukset ohjaavat tarkastus- ja konsultointitoimintaa siltä osin kuin siitä ei määrätä tässä ohjesäännössä. Sisäisestä tarkastuksesta vastaava virkamies (sisäisen tarkastuksen päällikkö) päättää tarvittaessa miten sanottuja tarkastustyön vaatimuksia tulkitaan Tekesissä.

3 Sisäisen tarkastuksen toimivalta

3.1 Sisäisen tarkastuksen arviointi-, varmistus- ja tarkastusoikeus koskee Tekesin ja sen vastuulla olevia kaikkia toimintoja ja tehtäviä sekä tietoja, omaisuutta ja muita varoja sekä sitoumuksia, joista Tekes vastaa.

3.2 Sisäistä tarkastusta suorittavalla on oikeus saada ilman aiheetonta viivytystä tehtävänsä hoitamisessa tarpeelliset tiedostot, asiakirjat ja niiden kopiot sekä pyytämänsä tiedot muutoinkin. Sisäisen tarkastuksen suorittajalla on oikeus, jos sisäisen tarkastuksen suorittaminen sitä edellyttää, päästä pätevän valvonnan alaisena myös tiloihin sekä laitteille ja niillä oleviin ohjelmistoihin ja tietoihin, joille pääsy on rajoitettu vain valtuutetuille henkilöille.

3.3 Sisäistä tarkastusta suorittavalla on oikeus saada tehtävässään apua Tekesin työntekijöiltä ja muiltakin henkilöiltä, jotka hoitavat Tekesin ohjaus- tai valvontavastuulla olevia tehtäviä.

3.4 Sisäisen tarkastuksen henkilöstöllä on oikeus osallistua sisäisen tarkastuksen tehtävien hoitamisessa tarpeelliseen yhteistyöhön ja tietojenvaihtoon muiden virastojen ja laitosten sekä muidenkin organisaatioiden kanssa sen mukaan kuin sisäisen tarkastuksen päällikkö päättää.

3.5 Sisäisen tarkastuksen päälliköllä ja sisäisillä tarkastajilla ei ole päätösvaltaa tarkastettaviin tai arvioitaviin kohteisiin ja niiden riskien hallintaan tai sisäiseen valvontaan, eivätkä he vastaa niistä, vaan vastuu kuuluu niille henkilöille, jotka vastaavat kohteesta Tekesin työjärjestyksen ja sen nojalla annettujen täydentävien määräysten mukaisesti.

4 Toiminnan suunnittelu

4.1 (01.01.2007) Sisäistä tarkastusta tehdään toimintasuunnitelman ja johdon toimeksiantojen perusteella. Pääjohtaja päättää ensin sisäisen tarkastuksen päällikköä kuultuaan omien toimeksiantojensa ja niiden toimeksiantojen kiireellisyyden, joiden toteuttaminen johtaisi sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelman toteuttamatta jäämiseen. Ellei toimintasuunnitelmasta muuta ilmene, muiden tehtävien kiireellisyyden päättää sisäisen tarkastuksen päällikkö.

4.2 Sisäisen tarkastuksen päällikkö laatii ehdotuksen toimintasuunnitelmaksi, joka kattaa kohdassa 1.1 mainittuja tehtäviä ja kohdassa 3.1 mainittuja kohteita sen mukaan mitä sisäiselle tarkastukselle asetetaan tavoitteeksi.

4.3 (01.01.2007) Sisäisen tarkastuksen tavoitteita asetettaessa otetaan huomioon Tekesin päämäärät ja riskit, sisäisen tarkastusta koskevat velvoitteet, sisäisen tarkastuksen resurssit ja niiden kehittäminen, valtiontalouden tarkastusviraston tarkastustoiminta ja muu mahdollinen arviointi-, tarkastus-, varmistus- ja konsultointitoiminta, sisäisestä tarkastuksesta, sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelmaehdotuksesta annettu palaute sekä tarve varautua kohdassa 4.1 mainittuihin johdon toimeksiantoihin.

4.4 Toimintasuunnitelman valmistelun yhteydessä valmistellaan tai tarkistetaan sisäisen tarkastuksen kehittämissuunnitelma ja Tekesin taloussäännössä vaaditut suunnit-

telmat ja budjetit, joista ilmenee suunnitelmien toteuttamisesta johtuva määräraharahatarve.

4.5 (01.01.2007) Pääjohtaja hyväksyy toimintasuunnitelman sen jälkeen, kun sitä koskeva ehdotus on käsitelty jäljempänä kohdan 8.1 mukaisesti ja otettu palaute huomioon pääjohtajan päättämällä tavalla. Toimintasuunnitelma jaetaan tiedoksi Tekesin hallitukselle, ja jos Tekesissä on tarkastusvaliokuntaa vastaava elin tai tiimi, myös tälle.

4.6 Sisäisen tarkastuksen päällikön on toimintasuunnitelman hyväksymisen jälkeen tarvittaessa esitettävä pääjohtajalle muutoksia hyväksytyyn toimintasuunnitelmaan ja sisäiseen tarkastukseen osoitettuihin määrärahoihin. Jos pääjohtaja pitää toimintasuunnitelman muutosehdotusta aiheellisena, se käsitellään samassa järjestyksessä kuin ehdotus toimintasuunnitelmaksi. Pääjohtajan toimeksiantojen toteuttamisesta, jotka eivät ole olleet tiedossa toimintasuunnitelmaa laadittaessa on määrätty kohdassa 4.1.

5 Sisäisten tarkastustehtävien suorittaminen

5.1 (01.01.2007) Sisäiset tarkastustehtävät suoritetaan sisäisen tarkastuksen päällikön tai hänen valtuuttamansa henkilön ohjauksessa ja valvonnassa kohdassa 2 mainittujen sisäisen tarkastuksen ammattistandardien ja/tai muiden relevanttien tarkastusvaatimusten mukaisesti.

5.2 (01.01.2007) Sisäiselle tarkastukselle asetettuun tavoitteeseen pyritään projektissa. Projekti on suunniteltava niin, että sen lopputuloksena voidaan esittää selkeästi johtopäätökset tai muut kannanotot ja suositukset. Suunnittelun tulos esitetään työsuunnitelmassa, josta ilmenevät tavoitteet, joihin projektilla pyritään, sovellettavat menettelyt ja niiden soveltamisen laajuus, resurssien käyttöarvio, arvioitu valmistuspäivä ja projektin keskeisimmät riskit ja niiden hallinta. Sisäisen tarkastuksen päällikkö tai hänen määräämänsä hyväksyy sisäisen tarkastajan valmistelun pohjalta työsuunnitelman ja sen olennaiset muutokset.

5.3 (01.01.2007) Projektin alkamisesta keskustellaan johtajien kanssa, joiden vastuulla olevia asioita projekti olennaisimmin koskee ja tiedotetaan heille projektin toteuttamisesta.

5.4 (01.01.2007) Projekteissa on työsuunnitelman mukaisesti hankittava kannanottojen ja suositusten tueksi riittävä, pätevä, relevantti ja hyödyllinen aineisto. Aineisto ja sen analysointi ja arviointi on dokumentoitava projektin työpapereina niin, että voidaan todeta jälkeenpäin, missä määrin ja miten projektin tavoitteet on saavutettu.

5.5 Tekesin arkistonmuodostussuunnitelmassa määritellään projektien työpapereiden säilytysaikavaatimukset. Sisäisen tarkastuksen päällikkö määrittelee yhteistyössä Tekesin oikeudellisten palvelujen kanssa periaatteet, joiden mukaan työpapereita voidaan erityisistä syistä luovuttaa Tekesin työntekijöille ja Tekesin ulkopuolisille tahoille. Projekteissa hankittu salassa pidettävä aineisto kuitenkin säilytetään, luovutetaan ja tarvittaessa hävitetään Tekesissä yleisesti sovellettavien säännösten ja ohjeiden mukaisesti.

6 Sisäisen tarkastuksen raportointi

6.1 (01.01.2007) Projektin päätteeksi on laadittava raportti, josta ilmenee

- a) projektin tavoitteet ja laajuus
- b) keskeiset havainnot, johtopäätökset, mahdolliset suositukset ja niiden merkittävyys sekä arvio suositusten toteuttamisen vaikutuksista resursseihin ja tuottavuuteen
- c) onko projekti voitu suorittaa sitä koskevien, edellä pääkohdassa 3 tarkoitettujen, tarkastusvaatimusten mukaisesti
- d) salassapidon peruste, jos raportti sisältää salassa pidettäviä tietoja
- e) jäljempänä kohdassa 6.6 tarkoitettujen toimenpidesuunnitelmien mahdollisiin suosituksiin tai mikäli toimenpiteisiin ei aiota ryhtyä, perustelut ratkaisulle
- f) raportin jakelu.

6.2 (01.01.2007) Sisäisen tarkastuksen raportteja ovat

- a) tarkastuskertomus, joka laaditaan sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelmaan otetusta Tekesin sisäistä kohdetta koskevasta tehtävästä
- b) tarkastuslausunto, joka laaditaan Tekesiltä hankerahoitusta saaneen Tekesin ulkopuolisen toteuttaman hankkeen tarkastuksesta ja
- c) tarkastus- tai muu muistio, joka laaditaan erillisen toimeksiannon perusteella suoritettavasta tehtävästä. Tarkastusmuistio laaditaan myös sisäisen tarkastuksen seuranta-tehtävässä ilmenneistä merkittävistä havainnoista.

Sisäisen tarkastuksen toiminnasta ja sen tuloksista voidaan raportoida myös suullisesti, kun se on tarkoituksenmukaista esimerkiksi asioiden saamiseksi korjattaviksi viivytyksestä.

6.3 Raportoinnin on oltava täsmällistä, objektiivista, selkeää, tiivistä, riittävää ja oikea-aikaista. Tämän varmistamiseksi sisäisen tarkastajan on keskusteltava raporttiin otettavista asioista ennen sen antamista niiden henkilöiden kanssa, joiden vastuulla olevia asioita raportti käsittelee.

6.4 Projektin raportti katsotaan valmiiksi sitten kun sisäisen tarkastuksen päällikkö on hyväksynyt ja sisäinen tarkastaja on allekirjoittanut sen. Hyväksytyt ja allekirjoitetut raportit diarioidaan.

6.5 (01.01.2007) Projektin raportit jaetaan toimenpiteitä varten niille, joiden on tarpeen tietää sisäisen tarkastuksen tulokset tai varmistaa, että suositusten johdosta ryhdytään asianmukaisiin toimenpiteisiin. Raportit jaetaan lisäksi tiedoksi pääjohtajalle ja jos Tekesissä on tarkastusvaliokuntaa vastaava elin tai tiimi, myös tälle. Muille tahoille, joilla on oikeus edellä mainittuihin asiakirjoihin, nämä jaetaan pyydettyä.

6.6 (01.01.2007) Sisäinen tarkastus antaa projektin aikana kirjallisesti suosituksia korjaaviksi toimenpiteiksi. Suositukset esitetään kootusti kohdassa 6.1 tarkoitettussa raportissa. Korjausten toimeenpanosta ensisijaisesti vastuullisen on viimeistään kahden viikon kuluessa suosituksen antamisesta, ellei muusta määräajasta perustelluista syistä muuta sovita, ilmoitettava toimenpidesuunnitelma suosituksen johdosta. Toimenpidesuunnitelmassa kuvataan toimet, aikataulu ja vastuuhenkilöt asioiden korjaamiseksi tai kehittämiseksi. Mikäli toimenpiteisiin ei aiota ryhtyä, vastuuhenkilön on ilmoitettava perustelut ratkaisulle.

6.7 (01.01.2007) Sisäinen tarkastus seuraa, miten kohdassa 6.1 mainittujen suositusten toimeenpanosta toteutus-, ohjaus- ja valvontavastuulliset toimivat korjausten te-

kemiseksi ja pitää Tekesin ylimmän johdon selvillä merkittävistä riskeistä, jotka sisäisen tarkastuksen käsityksen mukaan on hyväksytty perustelemattomasti tai joihin on reagoitu riittämättömästi.

6.8 (01.01.2007) Sisäisen tarkastuksen päällikön on raportoitava määräajoin sisäisen tarkastuksen toiminnan tavoitteiden saavuttamisesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä sekä tämän ohjesäännön ajanmukaisuudesta Tekesin pääjohtajalle, ja jos Tekesissä on tarkastusvaliokuntaa vastaava elin tai tiimi, myös tälle sekä vähintään kerran vuodessa Tekesin hallitukselle. Jos tätä ohjesääntöä on tarpeen muuttaa, muutoksen hyväksyy pääjohtaja sitten kun hallitusta on informoitu muutosehdotuksesta.

7 Sisäisen tarkastuksen laadunvarmistus

7.1 Sisäisen tarkastuksen laadunvarmistuksella varmistetaan ja edistetään tämän ohjesäännön noudattamista ja sisäisen tarkastuksen tuloksellisuutta. Laadunvarmistuksen toteuttamista varten laaditaan laatuohjelma, johon muun ohella sisältyy Tekesin sisäistä arviointia ja luotettavaa ulkoista laadunarviointia.

7.2 (01.01.2007) Kohdassa 2.1a tarkoitettujen tilintarkastustehtävissä laadunvarmistus suoritetaan tarvittaessa tilintarkastukseen soveltuvien laadunvarmistusmenettelyjen mukaisesti.

8 Erinäisiä määräyksiä

8.1 (01.01.2007) Jos Tekesissä on tarkastusvaliokuntaa vastaava elin tai tiimi, se osallistuu sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelman valmisteluun ja muiden sisäistä tarkastusta koskevien merkittävien asioiden käsittelyyn.

8.2 (01.01.2007) Sisäiselle tarkastukselle tulee varata tilaisuus antaa kommentteja Tekesin taloussäännöstä ja sen muutoksista sekä muistakin sisäisistä ohjeista, jotka koskevat talousarvioasetuksen (1243/1992) 69 b §:ssä mainittuja asioita.

8.3 Sisäisen tarkastuksen tehtävistä väärinkäytösepäilyjen ja väärinkäytösten käsitteilyssä määrätään Tekesin taloussäännössä. Sisäinen tarkastus pyydettyä avustaa väärinkäytösepäilyjen ja väärinkäytösten selvittämisessä ja niistä ilmoittamisessa sekä osallistuu viranomaisyhteistyöhön taloudellisten rikosten ja väärinkäytöstopausten selvittämiseksi.

8.4 (01.01.2007) Kohdassa 2.1a tarkoitettua tilintarkastustehtävää suorittavan toimivaltaan soveltuu mitä on sanottu edellä kohdissa 3.1-3.3 ja 3.5 ja hän päättää itsenäisesti kohdassa 3.4 mainitusta osallistumisesta yhteistyöhön ja tietojenvaihtoon. Siltä osin kuin tämän ohjesäännön määräykset ovat ristiriidassa tilintarkastustehtävän vaatimusten kanssa, ohjesäännön sijasta noudatetaan viimeksi mainittuja vaatimuksia.

9 Voimaantulo

9.1 Tämä sisäisen tarkastuksen ohjesääntö tulee voimaan 1.1.2004, jolloin 23.3.2001 vahvistettu sisäisen tarkastuksen ohjesääntö kumoutuu.

9.2 (01.01.2007) Tähän ohjesääntöön tarkistuksessa 22.12.2006 tehdyt muutokset tulevat voimaan 1.1.2007.

Helsingissä 22.12.2006

Veli-Pekka Saarnivaara
Pääjohtaja

Matti Mattila
Tarkastuspäällikkö

TIEDOKSI: Tekesin hallitus
Tekesin valvonnan ja riskienhallinnan prosessitiimi
Kauppa- ja teollisuusministeriö
Valtiontalouden tarkastusvirasto